

N:o 57.

Ank. till Riksd. kansli den 24 april 1903 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t i fråga om räntenedsättning för vissa från odlingslånefonden utlämnade lån.

(R. A.)

I en inom Första Kammaren väckt, till statsutskottet för förberedande behandling remitterad motion (n:o 7) har herr *J. Kennedy*, hemställt, att Riksdagen behagade uti skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla om en utredning rörande nedsättning i räntan för alla sådana lån från odlingslånefonden, å hvilka erlägges en årlig ränta, öfverstigande tre och sex tiondedels procent, och att på grund af denna utredning till nästa års Riksdag inkomma med nådig proposition i ämnet.

Motionären har erinrat, att å de från odlingslånefonden utlämnade lånen räntan, som af 1883 års Riksdag bestämdes till 5 procent, därefter blifvit nedsatt år 1885 till 4 $\frac{1}{2}$ procent, år 1895 till 4 procent och slutligen år 1898 till 3,6 procent. Dessa nedsättningar i räntan hafva tillkommit alla de nya lån, som från fonden utlämnats efter det beslut om nedsättningen meddelats, samt, hvad angår de åren 1895 och 1898 medgifna nedsättningarna, jämväl de från fonden förut beviljade lån, angående hvilkas fördelning å vederbörande hemman och anteckning i jordeboken utslag icke meddelats.

Till statsutskottet har motionären öfverlämnat en i statskontoret uppgjord förteckning å de lån från nya odlingslånefonden, hvilka före 1901 års slut helt eller delvis lyftats samt vid samma tid icke blifvit till fulla återbetalda; och framgår af denna förteckning, att vid 1901

års slut funnos utestående lån, löpande med 4 $\frac{1}{2}$ procent ränta till ett belopp af 2,497,014 kronor 85 öre och löpande med 4 procent ränta å sammanlagdt 925,797 kronor 75 öre.

På sätt i motionen erinrats, hade väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt landbruksstyrelsen år 1894 hos Kungl. Maj:t gjort framställning i fråga om nedsättning af räntan å odlingslån och däruti ifrågasatt, att denna förmån skulle tillkomma jämväl dem, som redan erhållit odlingslån. I häröfver afgifvet utlåtande hade emellertid statskontoret, hvad anginge de lån, som blifvit å vederbörande hemman fördelade, fäst uppmärksamheten därå, att denna fördelning vore fastställd genom utslag, i enlighet med hvilka, och i den mån de vunnit laga kraft, den summa, som till låneandelens och den utfästa räntans likviderande årligen skulle af hvarje hemman erläggas, blifvit från och med det år, då betalningsskyldigheten vidtagit, under särskild rubrik med utsättande af det sista året, då betalningen skulle utgå, såsom ett hemmanet under sålunda bestämdt antal år åliggande allmänt onus i jordeboken antecknadt. En förändring i de redan för hvarje hemman eller hemmansdel bestämda skuldbelopp förutsatte förnyade uträkningar för hvarje lån och därpå grundad ny fördelning, hvilken, först sedan innehafvaren af de betalningsskyldiga hemmanen satts i tillfälle att däröfver yttra sig, torde kunna genom utslag fastställas och i jordeböckerna antecknas, och då antalet af de hemman eller hemmansdelar, hvilka hade att ansvara för återbetalningen af odlingslån, vore att räkna i tusental, skulle förändringen kräfva ett arbete af så betydande omfattning, att detsamma åtminstone delvis icke kunde verkställas utan vidtagande af särskilda anordningar därför. I anledning häraf och på i öfrigt anförda skäl hade statskontoret ansett sig så mycket mindre kunna förorda räntenedsättningens tillämpning å nu omförmälda lån, som det enligt gällande författning i ämnet stode öppet för hvarje deltagare i sådant lån att sex månader efter gjord uppsägning inbetala sin låneandel. I sin till 1895 års Riksdag aflåtna proposition i detta ämne gjorde Kungl. Maj:t ej heller framställning om den föreslagna räntenedsättningens tillämpning i vidsträcktare mån än som af statskontoret förordats.

Vid 1897 och 1898 årens riksdagar väcktes emellertid af enskilda motionärer förslag om nedsättning i räntan jämväl å de odlingslån, som redan blifvit å vederbörande hemman fördelade och i jordeboken antecknade. Dessa förslag hafva dock icke funnits böra till någon Riksdagens åtgärd föranleda. Med afseende å det vid 1898 års riksdag föreliggande förslaget i ämnet anförde statsutskottet, att de betydande svårigheter och kostnader, som, enligt hvad af vederbörande embetsverk blifvit på-

visadt, skulle vara förenade med den föreslagna förändringen, syntes i och för sig böra utgöra hinder för dess genomförande. Det syntes också utskottet vara olämpligt att utan trängande behof vidtaga rubbning i en gång träffade aftal, och något sådant behof kunde icke anses föreligga, då deltagare i odlingslån enligt gällande bestämmelser vore berättigade att efter uppsägning inbetala sina andelar däri.

Hvad i förevarande motion blifvit anfördt har icke gifvit utskottet anledning frångå den uppfattning, utskottet sålunda förut i denna fråga uttalat; och anser sig utskottet därför böra hemställa,

att herr Kennedys förevarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 24 april 1903.

På statsutskottets vägnar:

CHR. LUNDEBERG.